

ihaleye katılmamakla birlikte, ihale ile ilgili olarak yapılan hazırlık çalışmalarının hukuk ve usule aykırı olduğu iddiasıyla dava açan davacının, yapılan ihalenin, ihale sonrasında yapılan sözleşmenin ve tahsis işlemlerinin iptalini istemekte dava açma ehliyeti bulunduğu hakkında.

T.C.

D A N I Ş T A Y

İdari Dava Daireleri

Genel Kurulu

Esas No: 2002/196

Karar No: 2004/1850

Özeti : İhaleye katılmamakla birlikte, ihale ile ilgili olarak yapılan hazırlık çalışmalarının hukuk ve usule aykırı olduğu iddiasıyla dava açan davacının, yapılan

ihalenin, ihale sonrasında yapılan sözleşmenin ve tahsis işlemlerinin iptalini istemekte dava açma ehliyeti bulunduğu hakkında.

Temyiz İsteminde Bulunan (Davacı) : ...

Vekili : Av. ...

Karşı Taraf (Davalılar) : 1- Maliye Bakanlığı – ANKARA

2- Ulaştırma Bakanlığı – ANKARA

İstemin Özeti : Danıştay Onuncu Dairesinin

25.6.2001 günlü, E:1999/128, K:2001/2718 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması,

davacı tarafından istenilmektedir.

Davalı İdarelerin Savunmasının Özeti: Danıştay Onuncu Dairesince verilen

kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin,

kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi

gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Mürteza Güler'in Düşüncesi: Temyiz isteminin reddi

ile Daire kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Bilgin Arısan'ın ün Düşüncesi: Muğla İli Dalaman İlçesi ...

Köyü Taşlık mevki ... pafta ... ve ... parsel sayılı Hazineye ait gayrimenkullerin bulunduğu

alanda Dalaman Yat Limanı ve Deniz Otobüsü Yanaşma Yeri Projesi için Ulaştırma

Bakanlığınca yapılan ihalenin ve söz konusu gayrimenkullerin ihaleyi kazanan firmalara

kiralanmasına ilişkin Maliye Bakanlığı işleminin iptali talebiyle açılan davayı ehliyetten red

eden Danıştay Onuncu Dairesi kararının temyizden incelenerek bozulması talep edilmektedir.

Ulaştırma Bakanlığı Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel

Müdürlüğü Yatırım Programı Turizm Sektöründe yer alan "Dalaman Yat Limanı ve Deniz

Otobüsü Yanaşma Yeri" Projesini Yap-işlet-Devret Modeline göre yaptırılması için

görevlendirilecek şirket ile sözleşme yapmaya, 3996 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesine göre

adı geçen Genel Müdürlüğün yetkili kılınmasına 12.7.1995 tarih ve 97/T.53 sayılı Yüksek

Planlama Kurulu Kararı ile karar verildiği ve adı geçen işin ihalesinin 22.11.1995 tarihinde

yapılacağı Teklif Verme Şartnamesinde belirtildiği halde bu ihaleye sadece ... Turistik

Yatırım ve Hizmetleri A.Ş. ... Tur. End. ve Tic.A.Ş ile ... İnş. ve Tic.A.Ş. ve ... İnşaat A.Ş.

olmak üzere üç firma tarafından teklif verilmiş olup yapılan değerlendirme sonucunda,

istekli ... Tur. End. ve Tic.A.Ş. ile ... İnş. ve Tic. A.Ş. ortaklığının en uygun teklifi vermesi

üzerine, ortak girişimin görevlendirilmesinin 1.12.1995 tarih ve 22179 sayılı Bakanlık Olur'u

ile uygun görülerek konuya ilişkin sözleşmenin imzalanabilmesi için Uygulama Sözleşmesi ve

Eklerine Yüksek Planlama Kurulunun 16.2.1996 tarih ve 96/T.23 sayılı kararı ile onay verilmiş

ve sözleşmenin, Danıştay incelemesinden geçirilmesinden sonra 25.7.1997 tarihinde davalı

Ulaştırma Bakanlığı ile görevli şirket arasında imzalanmıştır.

Dava konusu ihaleye katılmayan davacı şirketin, ihalenin ve ihale sonucu taraflarca

imzalanan imtiyaz sözleşmesinin iptal edilmesinde meşru, kişisel ve güncel bir menfaatinin

etkilenmediği, dolayısıyla işlemlerle menfaat ilişkisi bulunmadığı anlaşıldığından, davanın

ehliyet yönünden reddedilmesi 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 4001 sayılı

Kanunla değişik 2 inci maddesi 1 inci fıkrası A bendi amir hükmüne uygun bulunduğundan

hukuki mesnedi bulunmayan temyiz talebinin reddi ile Danıştay Onuncu Dairesi kararınının

tasdiki gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca gereği görüldü:

Dava, Muğla İli, Dalaman İlçesi ... Köyü, Taşlık Mevkii ... pafta,

... ve ... parsel sayılı

Hazineye ait taşınmazların bulunduğu alanda Dalaman Yat Limanı ve Deniz Otobüsü

Yanaşma Yeri Projesi için Yap İşlet Devret Modeli uyarınca yapılan ihalenin; ihale sonucunda

ihaleyi kazanan şirketle yapılan sözleşmenin ve söz konusu taşınmazların ilgili firmalara

kiralanmasına ilişkin Maliye Bakanlığı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Onuncu Dairesi 25.6.2001 günlü, E:1999/128, K:2001/2718 sayılı

kararıyla; "Dalaman Yat Liman ve Deniz Otobüsü Yanaşma Yeri" projesinin Yap-İşlet-Devret

Modeline göre yaptırılması için görevlendirilecek şirket ile sözleşme yapmaya, 3996 sayılı

Kanununun 4. maddesine göre Ulaştırma Bakanlığı Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları

İnşaatı Genel Müdürlüğünün yetkili kılınmasına, 12.7.1995 günlü, 97/T.53 sayılı Yüksek

Planlama Kurulu Kararı ile karar verildiği, adı geçen işin ihalesinin 22.11.1995 tarihinde

yapılacağına Teklif Verme Şartnamesinde belirtildiği, üç firma tarafından verilen teklif

üzerine yapılan değerlendirme sonucunda, istekli ... Tur. End. ve Tic. A.Ş.+... İnş. ve Tic.

A.Ş. ortaklığının en uygun teklifi vermesi üzerine, ortak girişimin görevlendirilmesinin

1.12.1995 günlü, 22179 sayılı Bakanlık Oluru ile uygun görüldüğü, konuya ilişkin

sözleşmenin imzalanabilmesi için uygulama sözleşmesi ve eklerine Yüksek Planlama

Kurulunun 16.2.1996 günlü, 96/T.23 sayılı kararı ile onay verildiği, sözleşmenin Danıştay

incelemesinden geçirilmesinden sonra 25.7.1997 tarihinde davalı Ulaştırma Bakanlığı ile

görevli şirket arasında imzalandığı, Hazineye ait söz konusu yerlerle ilgili olarak Maliye

Bakanlığınca görevli şirkete herhangi bir tahsisin yapılmadığının dosyanın incelenmesinden

anlaşıldığı, dava konusu ihaleye katılmayan davacı şirketin, ihalenin ve ihale sonucu

tarafarca imzalanan imtiyaz sözleşmesinin iptalinde, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü

Kanununun 2. maddesinde öngörüldüğü anlamda meşru, kişisel ve güncel bir menfaatinin

etkilenmediği, dolayısıyla dava konusu işlemlerle menfaat ilişkisi bulunmadığı anlaşıldığından,

davanın ehliyet yönünden kabulüne hukuken olanak görülmediği, kaldı ki, söz konusu alanın,

Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onanlı 1/25.000 ölçekli Fethiye-Dalaman Çevre Düzeni

Planında "Yat Limanı ve Çekek Yeri" alanına ayrılması ve bu planın davacı tarafından dava

konusu edilmemiş olması karşısında, davacı tarafından düşünülen yat imalatı ve onarım

yerinin yapılmasının mümkün bulunmadığı gerekçesiyle davanın ehliyet yönünden reddine

karar vermiştir.

Davacı; yapılan ihaleden kimsenin haberi olmadığını, gerek ilanların gerekse ihale

şartlarının yasal zeminde gerçekleşmediğini, söz konusu arazi için şirketlerinin 1990 yılında

başvuruda bulduklarını, şirketlerinin subjektif durumu incelenmeden karar verildiğini, dava

açma ehliyeti bulunduğunu öne sürmekte ve Daire kararının temyizen incelenerek

bozulmasını istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2 nci maddesinin 1 inci bendinin a alt

bendinde iptal davasının subjektif ehliyet koşulu "menfaat ihlali" olarak yer almışken; bu

koşul, 4001 sayılı Kanunla; çevre, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve imar

uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren hususlar hariç olmak üzere "kişisel hak

ihlali" olarak değiştirilmiş; ancak, 2. maddenin 1. bendinin (a) alt bendi; 10.4.1996 günlü,

22607 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 21.9.1995 günlü,

E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararıyla, idari işlemlere karşı iptal davası açabilmek için, idare

hukukunun genel esaslarına aykırı biçimde, idari işlemin davacının "kişisel hakkını ihlal" etmiş

olması koşulu getirilmesinin hak arama özgürlüğünü kısıtladığı ve birçok işleme karşı dava

yolunu kapattığı, bu haliyle hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı gerekçesiyle Anayasanın 2.

ve 36. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiş, iptal nedeniyle doğan hukuksal boşluğun

giderilmesi için iptal kararının Resmi Gazete'de yayımından itibaren üç ay sonra yürürlüğe

girmesine karar verilmiştir.

Bakılan davanın açıldığı tarihte sözkonusu hukuksal boşluğu dolduracak bir yasal

düzenleme getirilmemiş olmakla birlikte idari yargı yerleri içtihat yoluyla iptal davalarını

açabilmek için menfaat ilgisini aramışlardır. Ancak daha sonra bu yasal boşluk giderilmiş ve

2577 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin 1 inci bendinin a alt bendi 4577 sayılı Kanunla yeniden

düzenlenerek, iptal davaları "idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat

yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler

tarafından açılan" davalar olarak tanımlanmıştır.

Dolayısıyla iptal davasının gerek anılan maddede, gerekse içtihat ve doktrinde

belirlenen hukuki nitelikleri gözönüne alındığında, idare

hukuku alanında tek taraflı irade

açıklamasıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idari işlemlerin ancak bu idari

işlemlerle meşru, kişisel ve güncel bir menfaat ilgisi kurabilenler tarafından iptal davasına konu

edilebileceğinin kabulü zorunlu bulunmaktadır.

Danıştay Onuncu Dairesince, davacı şirketin, dava konusu ihaleye katılmaması

nedeniyle, ihalenin ve ihale sonucu imzalanan sözleşmenin iptalini istemekte menfaati

olmadığı belirtilmiş ise de; davacı tarafından, diğer iddiaları yanında, 1990 yılından beri söz

konusu Hazine arazisinin kendilerine kiralanması ve tahsis edilmesi için bir çok kez

başvuruda bulunmalarına rağmen sonuç elde edilemediği, herhangi bir ilan yapılmadan

ihalenin gerçekleştirilmiş olduğu, Dalaman Milli Emlak Müdürlüğünün ve Dalaman

Belediyesinin dahi böyle bir ihale yapıldığından haberleri olmadığı, gerek ihale şartlarının

gerekse ihalenin, usulüne uygun olarak belirlenip yapılmadığı, ihale sonrası proje yeri

değişikliği yapılarak ihaleyi kazanan firmaya, öncekine göre daha büyük olan ve kendilerinin

de kiralamak istedikleri arazilerin verildiği, 3621 sayılı Kıyı Kanununa ilişkin hiçbir işlem

yapılmadan ihaleye çıkıldığı ileri sürülerek, ihale ile ilgili

olarak yapılan hazırlık çalışmalarının

hukuka ve usule uygun gerçekleşmediği iddiasıyla bakılan davanın açıldığı ve davacının; söz

konusu ihalenin, ihale sonrasında ihaleyi kazanan şirketle yapılan sözleşmenin ve söz konusu

taşınmazların ilgili şirkete tahsis edilmesine ilişkin işlemlerin iptalini istediği anlaşıldığından,

davacı şirketin, dava konusu işlemlerden dolayı meşru, kişisel ve güncel bir menfaatinin

etkilendiği sonucuna ulaşılmış olup, davanın esasının incelenmesi gerekirken, menfaat ilişkisi

bulunmadığı gerekçesiyle davanın ehliyet yönünden reddi yolunda verilen Daire kararında

hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kabulü ile 2577 sayılı İdari

Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesi uyarınca Danıştay Onuncu Dairesinin 25.6.2001

günlü E:1999/128, K:2001/2718 sayılı kararının bozulmasına, uyuşmazlığın esası incelenmek

üzere dosyanın adıgeçen Daireye gönderilmesine, 11.11.2004 günü oyçokluğu ile karar

verildi.

K A R Ş I O Y

Temyiz edilen kararlar ilgili dosyanın incelenmesinden; Danıştay Onuncu Dairesince

verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu, dilekçede

ileri sürülen temyiz nedenlerinin

kararın bu kısmının bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, davacının

55

temyiz isteminin reddi ile Danıştay Onuncu Dairesinin 25.6.2001 günlü, E:1999/128,

K:2001/2718 sayılı kararının onanması gerektiği oyuyla, aksine verilen karara katılmıyorum.